

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20243 - Història de la Cultura de l'Europa Medieval
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20243 - Història de la Cultura de l'Europa Medieval
Crèdits	1.8 presencials (45 hores) 4.2 no presencials (105 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Barceló Crespi m.barcelocrespi@uib.es	15:00h	16:00h	Dimarts	24/09/2013	24/06/2014	AC04
Antoni Mas Forners antoni.mas@uib.es	No hi ha sessions definides					

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Història	Optativa	Tercer curs	Grau

Contextualització

Es pretén que l'alumne al llarg del curs vagi adquirint uns coneixements generals de la matèria a partir de les principals manifestacions culturals durant l'Edat Mitjana, des de la caiguda de l'imperi romà d'occident fins a la presa de Constantinoble fent esment en els més destacats corrents i debats i a la vinculació d'aquests amb la religió. Així mateix es contempla la progressiva institucionalització del saber en universitats i estudis, com també la recepció de la cultura grecoromana que desemboca en el Renaixement. De la mateixa manera es fa referència a la cultura material i popular.

Requisits

Haver aprovat les assignatures d'història medieval dels cursos anteriors.

Competències

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20243 - Història de la Cultura de l'Europa Medieval
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

Específiques

1. CE-6: Emprar el criteri de multicausalidad per a entendre, analitzar i explicar els fenòmens històrics i els comportaments de les societats..
2. CE-7: Relacionar, a l'hora d'analitzar un tema, etapa o problema històrics, fenòmens de diferent naturalesa (polítics, econòmics, socials, culturals, religiosos, etc.)..
3. CE-10: Analitzar i valorar l'aportació cultural (material i immaterial) de les diverses societats (europees i extraeuropees) de cada etapa històrica..
4. CE-11: Comprendre les relacions establertes entre les societats que des d'àmbits geogràfics i culturals distints han compartit un mateix espai temporal..

Genèriques

1. CG-2: Comprendre, utilitzar i ser capaç d'explicar el llenguatge propi de la Història, així com l'específic de cadascun dels grans períodes que es divideix..
2. CG-3: Ser capaç de comprendre i explicar els comportaments actuals dels grups socials com fruit, entre altres coses, d'un procés històric, relacionant aquests comportaments amb fets, fenòmens, problemes i comportaments –individuals i col·lectius- del passat..

Continguts

Continguts temàtics

1. Història de la cultura europea medieval. Fonts i Bibliografia.
Concepte d'Història de la cultura. Les fonts documentals, arqueològiques, iconogràfiques i literàries: característiques i localització. Bibliografia. Centres d'estudi i investigació d'Història de la cultura europea. Tendències actuals dels estudis d'Història de cultura: estat de la qüestió.
2. L'aportació cultural dels pobles germànics
Les arts i les lletres entre els pobles germànics.
3. Bizanci: continuació i innovació respecte al món romà
L'època de Justinià. La querella iconoclasta. L'expansió cultural bizantina envers l'àmbit balcànic i rus.
4. L'Islam i les seves manifestacions culturals
L'aportació de l'Islam en el camp de la religió, les lletres, les arts i les ciències
5. La cultura dels pobles escandinaus, hongarès i eslaus
Els pobles que protagonitzaren les segones invasions europees aportaren la seva cultura pròpia per després assimilar el cristianisme i formar part de l'Europa feudal.
6. Els renaixements carolingi i otònida
Carlemany s'inspira en Roma i cohesiona la idea d'Europa. Arts i Lletres. Els otònides, continuadors de la idea imperial.
7. La plenitud medieval: entre el romànic i el gòtic.
Apogeu de la cultura medieval. Els monestirs: Cluny i Cister. Les pelegrinacions. Les lletres i les arts.
8. El desenvolupament urbà.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20243 - Història de la Cultura de l'Europa Medieval
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

El renaixement de les ciutats. Aspectes demogràfics i urbanístics. Diversitats regionals en el desenvolupament de les ciutats. El poder de les ciutats. Imatge i representació de la ciutat. Cultura urbana. Canvis culturals.

9. L'Església a la baixa edat mitjana.

Els ordes mendicants: franciscans, dominics i altres. Actituds crítiques front a la jerarquia catòlica. El catarisme. La Inquisició. La religiositat popular. En les fronteres de l'església romana.

10. De les escoles catedralícies a les universitats.

Les Universitats. El sistema educatiu. Cultura elitista.

11. Les lletres. Les arts. El pensament filosòfic

Les llengües romàniques. Les manifestacions literàries. La figura de Ramon Llull.

L'esplendor de l'estil gòtic. Temes i inspiracions de la creació artística. Les manifestacions artístiques. Les arts 'menors'. La música. Els artistes.

La recepció de la filosofia aristotèlica. El pensament filosòfic. Els estudis jurídics.

12. Avenços tècnics.

Ciència i tècnica. Evolució de la ciència. La tecnologia. El mètode experimental.

13. La cultura popular.

Elements materials i espirituals de la vida quotidiana. Quotidianitat i festivitat. Oci, festes, jocs, religiositat popular (processons, teatre...). El sentiment davant la mort.

14. Renaixement i humanisme.

Itàlia en els segles XIV i XV. El retrobament amb l'Antiguitat. El concepte de Renaixement. Laïcització de la cultura. Art i cultura de la burgesia. Els mecenes. Promotors i difusió de l'Humanisme. Aspectes culturals durant la transició a la Modernitat en els diferents àmbits regionals d'Europa.

15. El món del llibre.

Les matèries primeres: del pergamí al paper. La invenció de la impremta. Del llibre copiat al llibre imprès. Els bibliòfils. Les biblioteques. La il·lustració de llibres. El mercat llibrari.

16. Els descobriments geogràfics. Tècniques nàutiques. Cartografia. Exploradors.

Exploracions europees a Àsia central, Àfrica i l'Atlàntic. El protagonisme portuguès. El descobriment d'Amèrica i les conseqüències culturals.

17.. La cultura a l'imperi bizantí i la cultura de l'Islam a Europa.

Afirmació religiosa i renaixement intel·lectual ortodox. El descobriment de l'hel·lenisme i la seva transmissió a occident. Les darreres creacions artístiques. El llegat bizantí per la península balcànica i Rússia. La cultura del regne nassari de Granada. La cultura dels otomans en terres europees.

Metodologia docent

Activitats amb treball presencial

- Sessions teòriques
- Sessions pràctiques a l'aula o a sortides
- Assistència a seminaris

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20243 - Història de la Cultura de l'Europa Medieval
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

- Tutories de grup.
- Direcció de treballs individuals i comuns.
- Avaluació: proves objectives

Activitats amb treball no presencial

- Treball autònom individual, d'acord amb les directrius i el material indicat pel professor, que fomenti l'estudi, l'aprenentatge i l'accés a diferents fons d'informació.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques		Grup gran (G)	Sessions teòriques
Seminaris i tallers		Grup mitjà (M)	Matrícula i assistència al II Seminari d'Estudis Medievals organitzat per GRESMED que es celebrarà entorn el mes de febrer de 2014. Els alumnes hauran de lliurar un resum dels continguts de dit seminari que formarà part de l'avaluació de l'assignatura. Aquells alumnes que no puguin assistir al seminari, tendran l'opció d'elaborar un treball indicat per la professora.
Classes pràctiques		Grup gran (G)	Sessions pràctiques a l'aula o a sortides. Són el complement de la matèria teòrica explicada i per tant són objecte de les proves parcials.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual o en grup		Treball autònom individual, d'acord amb les directrius i el material indicat pel professor, que fomenti l'estudi, l'aprenentatge i l'accés a diferents fons d'informació.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		45	1.8	30
Total		150	6	100

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20243 - Història de la Cultura de l'Europa Medieval
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Classes teòriques		25	1	16.67
Seminaris i tallers		10	0.4	6.67
Classes pràctiques		10	0.4	6.67
Activitats de treball no presencial		105	4.2	70
Estudi i treball autònom individual o en grup		105	4.2	70
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Sessions teòriques
Criteris d'avaluació	Hi haurà dues proves parcials sobre la matèria: una al llarg del curs i l'altra en la data oficial de juny.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Seminaris i tallers

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	Matrícula i assistència al II Seminari d'Estudis Medievals organitzat per GRESMED que es celebrarà entorn el mes de febrer de 2014. Els alumnes hauran de lliurar un resum dels continguts de dit seminari que formarà part de l'avaluació de l'assignatura. Aquells alumnes que no puguin assistir al seminari, tendran l'opció d'elaborar un treball indicat per la professora.
Criteris d'avaluació	Matrícula i assistència al II Seminari d'Estudis Medievals organitzat per GRESMED que es celebrarà entorn el mes de febrer de 2014. Els alumnes hauran de lliurar un resum dels continguts de dit seminari que formarà part de l'avaluació de l'assignatura. Aquells alumnes que no puguin assistir al seminari, tendran l'opció d'elaborar un treball indicat per la professora.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

ASENJO GONZÁLEZ, María: Las ciudades en el Occidente Medieval, Madrid, Editorial Arco Libros, 1996.
AZNAR, Eduardo: Viajes y descubrimientos en la Edad Media, Madrid, Síntesis, 1994.
BURKE, Peter: El Renacimiento europeo: centros y periferias, Barcelona, Crítica, 2000.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20243 - Història de la Cultura de l'Europa Medieval
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

CAPELLA, G. M.: El humanismo italiano. Un capítulo de la cultura europea entre Petrarca y Valla, Madrid, Alianza Editorial, 2007.

CROUZET, M.: Historia General de las Civilizaciones. La Edad Media, Vol. I, Barcelona, Destino, 1980.

DONADO VARA, Julián; ECHEVARRÍA ARSUAGA, Ana; BARQUERO GOÑI, Carlos: La Edad Media: siglos XIII-XV, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2009.

DUBY, Georges: Europa en la Edad Media, Madrid, 1986.

FUSCO, Renato de: El Quattrocento en Italia, Madrid, Istmo, 1999.

GARIN, E. : Medioevo y Renacimiento, Madrid, Taurus, 1981.

GLICK, Th. F.: Tecnología, ciencia y cultura en la España medieval, Madrid, Alianza Editorial, 1992.

HEERS, Jacques: Occidente durante los siglos XIV y XV. Aspectos económicos y sociales, Barcelona, Editorial Labor, 1968.

LADERO, Miguel Ángel: El mundo de los viajeros medievales, Madrid, Ed. Anaya, 1992.

LAPIDUS, Ira M.: A History of Islamic Societies, Cambridge, Cambridge University Press, 1988.

LE GOFF, Jacques: Lo maravilloso y lo cotidiano en el Occidente, Barcelona, Gedisa, 1986.

MATTHEW, Donald: Europa medieval. Raíces de la cultura moderna, Barcelona, 1989.

MITRE FERNÁNDEZ, Emilio: La Iglesia en la Edad Media. Una introducción histórica, Madrid, Síntesis, 2003.

MOLLAT, Michel: Los exploradores del siglo XIII al XVI. Primeras miradas sobre nuevos mundos, México, FCE, 1990.

MONSALVO ANTÓN, J. M.: Las ciudades europeas del medioevo, Madrid, Síntesis, 1997.

MONSALVO ANTÓN, J. M.: La Baja Edad Media en los siglos XIV-XV. Política y cultura, Madrid, Síntesis, 2000.

MULLETT, Michael: La cultura popular en la Baja Edad Media, Barcelona, Crítica, 1990.

PAUL, J.: Historia intelectual del Occidente medieval, Madrid, Editorial Cátedra, 2003.

RÁBADE, M. P.: Las universidades en la Edad Media, Madrid, Editorial Arco Libros, 1996.

RYDER, Alan: El reino de Nápoles en la época de Alfonso el Magnánimo, València, Institució Alfons el Magnànim, 1987.

SEIBT, Ferdinand; WINFRIED, Eberhard (eds.): Europa 1400. La crisis de la baja Edad Media, Barcelona, Editorial Crítica, 1993.

TENENTI, Alberto: Florencia en la época de los Médicis, Barcelona, Ediciones, Península, 1979.

VAUCHEZ, A.: La espiritualidad del Occidente Medieval, Madrid, Editorial Cátedra, 1995.

VERGER, Jacques: Gentes del saber en la Europa de finales de la Edad Media, Madrid, Editorial Complutense, 1999.

Bibliografia complementària

A més de la bibliografia general, es lliurarà a l'alumne una relació bibliogràfica específica del tema que s'explica.

Altres recursos

